

ZAKON Br. 05/L - 066

O REGULISANIM PROFESIJAMA U REPUBLICI KOSOVO

Skupština Republike Kosova;

Na osnovu člana 65 (1) Ustava Republike Kosova,

Usvaja:

ZAKON O REGULISANIM PROFESIJAMA U REPUBLICI KOSOVO

**POGLAVLJE I:
OPŠTE ODREDBE**

**Član 1
Cilj**

1. Cilj ovog zakona je utvrđivanje uslova i kriterijuma za vršenje regulisane profesije, koji se odnosi na zaštitu javnog interesa.

2. Ovaj zakon je u skladu sa Direktivom 2005/36/Ec Evropskog Parlamenta i Saveta Evrope, od 07.09.2005. godine o priznavanju profesionalnih kvalifikacija (relevantan tekst EEA); i Direktiva 2013/55/eu Evropskog Parlamenta i Saveta Evrope, od 20. novembra 2013. godine, kojom se menja Direktiva 2005/36 / EC o priznavanju profesionalnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 za administrativnu saradnju preko Informativnog unutrašnjeg tržišta („Uredba IMI“), za priznavanje profesionalnih kvalifikacija, kao i specifičnog treniranja koja se traže za određene regulisane profesije u sektorima zdravstva i arhitekture.

**Član 2
Delokrug**

1. Delokrug ovog zakona obuhvata pravila za organizaciju i funkcionisanje regulisanih profesija u Republici Kosovo.

2. Ovaj Zakon se odnosi na svaku osobu koja želi da obavlja regulisanu profesiju u Republici Kosova.

3. Ovaj Zakon se ne primenjuje:

3.1. za delatnosti koje se vrše regulisanom profesijom, koja se odnose na izvršenju funkcija u pravosudnim organima;

3.2. za profesije, koje prema postojećem zakonodavstvu, imaju posebne zahteve koji nisu obuhvaćeni u listi regulisanih profesija.

Član 3 Definicije

1. Upotrebljeni izrazi u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1.1. **Regulisana profesija** – profesionalna delatnost, pravo za vršenje iste se uređuje zakonom ili pod zakonskim aktima, za koje se traži Licenca, koja je uslovljena za jednu oblast i određeni nivo osposobljavanja i profesionalne edukacije.

1.2. **Profesionalna kvalifikacija** – certificirana kvalifikacija o sticanju znanja i sposobnosti unutar određene studijske oblasti, što rezultira diplomom ili certifikatom.

1.3. **Službeni dokument** – diplomu, sertifikat ili svedočanstvo, izdate od strane nadležnog organa, u skladu sa pravilima i predviđenim procedurama iz zakona na snazi, što svedoče o uspešnom završetku profesionalne kvalifikacije, održane unutar ili van teritorije Republike Kosova.

1.4. **Državna Agencija za Ispite Kosova DAIK** - osnuje se od strane Vlade Republike Kosova, uz predlog dotičnog Ministarstva

1.5. **Državni Savet za Regulisanje Profesiije DSRP** – nadležni organ koji donosi odluke, osnovan od strane Ministarstva, koja je odgovorna za utvrđivanje standarda za regulisane profesije.

1.6. **Profesionalno iskustvo** – zakonsko obavljanje jedne profesije, za određeni vremenski period.

1.7. **Profesionalna praksa** - obavljanje jedne regulisane profesije za određeni vremenski period, od strane pripravnika, pod rukovođenjem i odgovornošću kvalifikovanog profesionalca, koja može biti praćena dodatnom obukom, u skladu sa utvrđenim načinom od strane nadležnog organa.

1.8. **Državni ispit** - ocenjuje znanje i sposobnosti kandidata za obavljanje regulisane profesije u skladu sa legislaturom na snazi.

1.9. **Kandidat** – osoba koja se podvrgava državnom ispitu za obavljanje regulisane profesije.

1.10. **Licenca** – zvanični dokument, izdat od strane nadležnog organa, koji omogućava kandidatu obavljanje regulisane profesije.

1.11. **Nadležni organ za razvijenje standarda profesije** - (Ministarstvo dotične oblasti, agencije, profesionalne komore, udruženja, odbori), organ nadležan za razvoj i ažuriranje standarda određene regulisane profesije, koja podnosi za odobravanje i usvajanje Državnom Savetu za Regulisan Pofesije.

1.12. **Nadležni organ za licenciranje** – Ministarstvo dotične oblasti, ili delegirana profesionalna institucija, upravni savet koji je odgovoran za izdavanje licenci i polaganje državnog ispita iz relevantne oblasti na osnovu prethodnih kvalifikacija, utvrđenih zakonom.

1.13. **ENIC-NARIC Kosova** - Nacionalni Centar za Priznavanje i Akademsko Informisanje Kosova.

1.14. **Profesionalni organ** - institucija koja organizuje i zastupa profesionalce u jednoj određenoj profesionalnoj oblasti.

1.15. **Ministarstvo** – Dotične Ministarstvo za obrazovanje;

1.16. **Ministar** – Dotični Ministar;

Član 4 **Regulisane profesije**

1. Regulisane profesije u Republici Kosova su sledeće profesije:

1.1. Lekara;

1.2. Stomatologa;

1.3. Farmacista;

1.4. Bolničara;

1.5. Babica;

1.6. Fizioterapeuta;

1.7. Veterinara;

1.8. Arhitekta;

1.9. Inženjer iz svih oblasti;

1.10. Nastavnici svih nivoa pred univerzitetskog obrazovanja;

1.11. Edukatora;

1.12. Psihologa;

1.13. Socijalnog radnik;

1.14. Pedagoga;

1.15. Ekonomista;

1.16. Pravnika.

2. Regulisane profesije su i ostale profesije utvrđene kao takve sa legislaturom na snazi.

POGLAVLJE II USLOVI I KRITERIJUMI ZA OBAVLANJE REGULISANE PROFESIJE

Član 5 Obavljanje regulisane profesije

1. Pravo na obavljanje regulisane profesije ima lice koja ispunjava kriterijume utvrđene ovim zakonom ili drugim posebnim zakonima.

2. Regulisana profesija se obavlja od strane fizičkog ili pravnog lica, u svojstvu zaposlenog ili samo zaposlenog, u skladu sa utvrđenim zahtevima od strane dotičnog nadležnog organa.

3. Obavljanje regulisanje profesije se vrši u skladu sa dole navedenim principima:

3.1. sloboda za konkurenciju profesionalaca;

3.2. autonomija i samostalnost intelektualnog i profesionalnog presuđivanja;

3.3. korektnost i kvalitet usluga za zaštitu korisnika usluge i javnih interesa, uz garantovanje korektnog i zakonskog obavljanja profesije, nezavisno od načina ili oblika primenjivanja iste;

3.4. sloboda izbora od strane korisnika usluge.

Član 6 Osposobljavanje i kvalifikacija za obavljanje regulisane profesije

Osoba, koja zahteva da obavlja regulisanu profesiju, mora imati završen dotični akreditirani program studija ili profesionalne kvalifikacije za tu profesiju, koje se potvrđuju zvaničnim dokumentima, izdatih u zemlji ili inostranstvo, i priznatih u Republiku Kosovo, u skladu sa legislaturom na snazi.

Član 7 Kriterijumi za obavljanje regulisane profesije

1. Za dobijanje prava obavljanja regulisane profesije, svako lice treba da:

1.1. završi dotične studije ili profesionalne kvalifikacije;

1.2. završi profesionalnu praksu;

1.3. polaže državni ispit;

1.4. registruje u dotični profesionalni organ;

2. Predviđene faze iz stava 1. ovog člana, utvrđuju se pod zakonskim aktom, donet od strane Ministarstva, u skladu sa posebnim zahtevima svake regulisane profesije.

Član 8

Državni savet za regulisane profesije

1. Državni Savet za Regulisanje Profesije (DSRP), je odlučujući organ, osnovan ovim zakonom od strane Ministarstva;
2. DSRP, sastoji se od pet (5) članova.
3. Ministar imenuje članove DSRP-a, sa mandatom od četiri (4) godine.
4. Dužnosti i odgovornosti DSRP-a, utvrđuju se pod zakonskim aktima, donetih od strane Ministarstva.

Član 9

Državna Agencija za Ispite Kosova

1. Državna agencija za ispite Kosova (DAIK), osnuje se od strane Vlade Republike Kosova, uz predlog dotičnog Ministarstva.
2. DAIK je odgovorna za:
 - 2.1. organizovanje državnih ispita za regulisanje profesije;
 - 2.2. objavljivanje i certificiranje rezultata od državnih ispita;
 - 2.3. razvijanje i ažuriranje baze podataka za kandidate koji su se podvrgavali polaganju državnog ispita;
3. Struktura, funkcionisanje i odgovornosti DAIK, uređuje se pod zakonskim aktom, donet od strane Ministarstva.

Član 10

Državni ispit

1. Državni ispit ocenjuje znanje i sposobnosti kandidata za obavljanje regulisane profesije, s ciljem da se:
 - 1.1. realizacije javnih garancija za odgovornost što donosi obavljanje regulisane profesije.
 - 1.2. ocenjivanja znanja kandidata koji ima za cilj da obavlja regulisane profesiju, uz obezbeđivanje istovetnosti i transparentnosti u procenjivanju i kvalifikovanju kandidata, na nacionalnom nivou, kroz verifikacije sticanja potrebnih profesionalnih sposobnosti za dotičnu regulisanu profesiju.

2. Sadržaj državnog ispita sastavlja se u skladu sa oblastima relevantne profesionalne delatnosti.
3. Nakon uspešnog polaganja državnog ispita, kandidat dobije dotičnu profesionalnu licencu, u skladu sa listom regulisanih profesija sa pod zakonskim aktom.
4. Državni ispit se održava na jednom od službenih jezika na Kosovu, u skladu sa zakonom o upotrebi jezika.
5. Oslobođavaju se od obaveze za polaganje državnog ispita.
 - 5.1. profesionalci, koji obavljaju, ili su obavili jednu regulisanu profesiju na Kosovu, pre stupanja na snazi ovog zakona.
 - 5.2. profesionalci, koji su dobili pravo obavljanja jedne regulisane profesije van Republike Kosova, što se utvrđuje posebnim pod zakonskim aktom.

Član 11

Organizovanje državnog ispita

1. Državni ispit za regulisanje profesije, organizuje i nadgleda se od strane DAIK u saradnji sa DSRP-a i drugih nadležnih organa.
2. DAIK će za svaku regulisanu profesiju formirati Državnu Komisiju za Ispit, koja je sastavljena od četiri (4) članova, kako sledi:
 - 2.1. jedan (1) predstavnik, određen od strane ministra, predsednik.
 - 2.2. jedan (1) predstavnik iz DAIK;
 - 2.3. jedan (1) predstavnik, koji je član dotičnog profesionalnog organa.
 - 2.4. jedan (1) predstavnik iz redova univerzitetskog nastavnog osoblja, iz akreditiranog programa, i najmanje deset (10) godina radnog iskustva u institucijama visokog obrazovanja.
3. Članovi u skladu sa pod stavom 2.3. i 2.4. stava 2 ovog člana, imenjuju se na sledeći način:
 - 3.1. dotični profesionalni organ predlaže DAIK – u najmanje dva (2) kandidata, jedan od kojih treba biti izabran.
 - 3.2. Državni savet za regulisanje profesije, predlaže DAIK-u najmanje dva (2) kandidata, jedan od kojih će biti izabran.
4. U slučaju da zastupanje profesionalnog organa u Komisiji za Državni Ispit nije moguće, DAIK će biti zastupljena sa jednim (1) dodatnim članom.
5. Predsednik Komisije za Državni Ispit je predstavnik, kako je utvrđeno u podstavu 2.1, stava 2. ovog člana.

6. Kriterijumi za izbor predstavnika iz stava 2. ovog člana, utvrđuju se od strane DAIK-a, u saradnji sa profesionalnim organima iz dotične oblasti.

7. Pravila za funkcionisanje Komisije za Državni Ispit, kompenzaciju njenih članova, kao i procedure i načine razvijanja državnog ispita, utvrđuju se pod zakonskim aktom od strane Ministarstva.

8. Teme, načini odvijanja i menadžiranja preko digitalne tehnologije državnog ispita, utvrđuju se od strane DAIK – a, nakon savetovanja sa nadležnim organom.

Član 12

Profesionalna praksa

1. Profesionalna praksa ima za cilj efikasno sticanje tehničkog, praktičkog i etičkog znanja u profesiji, preko utvrđenim mehanizmima od strane DAIK-a, i po predlozima od strane dotičnog profesionalnog organa.

2. Profesionalna praksa se održava pod upravom profesionalca, fizičkog ili pravnog lica.

3. Dotični nadležni organ, preko svojih struktura, osigurava da se praktično osposobljavanje u profesiji vrši pod upravljanjem iskusnog profesionalca, sa najmanje tri (3) godine relevantnog iskustva i koji obezbeđuje dovoljno garancija za tehničko i praktično pripremanje pripravnika.

4. Tokom realizacije profesionalne prakse, pripravniku se daje naknada koja se određuje od strane institucije/organizacije u kojoj se održava profesionalna praksa.

5. Naknade ili slične nagrade ocenjivanja se daju od strane institucije/organizacije gde se održava profesionalna praksa.

6. Nakon uspešnog završetka profesionalne prakse, kandidatu se izdaje službeni dokument da je ispunio obavezu za profesionalnu praksu, što dokazuje da u određenom vremenskom periodu, i u skladu sa specifičnim kriterijumima regulisane profesije, bio angažovan u jednoj profesionalnoj delatnosti, unutar ili van zemlje, kome je data mogućnost za sticanje dovoljne profesionalne prakse u oblasti dotične profesije.

7. DAIK, u saradnji sa dotičnim profesionalnim organom, ocenjuje da li je profesionalno iskustvo kandidata dovoljna da se izuzime iz obaveze za obavljanje profesionalne prakse.

Član 13

Članstvo u nadležnom profesionalnom organu

Svaki profesionalac, da bi dobio pravo da se bavi s regulisanom profesijom, treba da se učlani u dotični nadležni organ.

Član 14

Odgovornost Ministarstva

1. Ministarstvo, na predlog NSRP-a, utvrđuje:

- 1.1. minimalne zahteve za profesionalnu kvalifikaciju za regulisane profesije;
- 1.2. lista njihovih kvalifikacija i podkvalifikacija za regulisane profesije;
- 1.3. Ministarstvo je odgovorno za izdavanje licence, osim u slučaju kada se ta odgovornost delegira nekom organu ili profesionalnom udruženju

Član 15

Nadležni organ za razvoj standarda profesije

1. Misija nadležnog organa je čuvanje visokih standarda u formiranju i bavljanje regulisane profesije, kao i zaštita javnosti od lošeg bavljenja profesijom.
2. Nadležni organ za razvoj standarda profesije je odgovoran za razvijanje i ažuriranje standarda profesije u relevantnoj oblasti prema zakonodavstvu na snazi.
3. Lica koja se bave regulisanom profesijom se organizuju u nekom profesionalnom telu.
4. Organizovanje i funkcionisanje profesionalnog organa reguliše se pod zakonskim aktom.

Član 16

Odgovornosti profesionalca

1. Profesionalac ima obaveze da:
 - 1.1. poštuje zakone i etički kodeks profesije;
 - 1.2. obelodani javnosti njegovo stručno zvanje;
 - 1.3. ažurira njegove profesionalne sposobnosti;
 - 1.4. da obavesti nadležnog organa o mogućim situacijama sukoba interesa, u pogledu zatražene usluge;
 - 1.5. obavesti korisnike usluga o njegovom učlanjivanju u dotični profesionalni organ, kao i da pruži podatke o njegovom/njenom profesionalnom iskustvu.

Član 17

Kodeks profesionalne etike

1. Kodeks profesionalne etike, čiji sadržaj lako shvata, reguliše bavljenje profesionalnom delatnošću svakog profesionalca.
2. Kriterijumi i procedure izrade profesionalnog etičkog kodeksa se utvrđuju od strane profesionalnog organa dotične oblasti.

3. Kodeks profesionalne etike obavlja se sledećim principima:

- 3.1. zaštita javnog interesa kroz pravilno obavljanje profesije;
- 3.2. zaštita uverenja i slobodnog izbora od korisnika usluge;
- 3.3. obezbeđivanje kvaliteta profesionalnih usluga;
- 3.4. obezbeđivanje potrebnih podataka za održavanje i načine izvršavanja profesionalnih usluga.

4. Etički kodeks se objavljuje i periodično se ažurira od strane dotičnog nadležnog organ.

Član 18 **Disciplinske mere**

1. Svaki profesionalac, koji krši obaveze određene ovim zakonom, u specijalnim zakonima koji regulišu njegovu oblast delovanja, ili kodeks profesionalne etike kažnjava se administrativnim merama.
2. Vrste administrativnih mera, nadležni organ, procedure izdavanja, žalbene procedure, zastarelost ili prestanak ovih mera se utvrđuju prema važećim zakonodavstvom za osnivanje nadležnog organa u relevantnoj oblasti.

Član 19 **Prelazne odredbe**

1. Ministarstvo, u roku od tri (3) meseca od stupanja na snazi ovog zakona, doneće pod zakonska akta za sprovođenje istog.
2. U slučaju sukoba između odredbi ovog zakona i svakog drugog posebnog zakona u vezi državnog ispita i licenciranja profesionalaca, će prevladati odredbe posebnog zakon.

Član 20 **Stupanje na snagu**

Ovaj Zakon stupa na snagu petnaest (15) dana nakon objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

Zakon Br. 05/L - 066
28. oktobar 2016. god.

Proglašeno Ukazom Br. DL-042-2016, dana 15.11.2016, od strane Predsednika Republike Kosova Hashim Thaçi